

Jaarrekening 2018

Stichting Tergooi

INHOUDSOPGAVE	Pagina	
5.1	Geconsolideerde jaarrekening	
5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018	3
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2018	4
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	5
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	6
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans	13
5.1.6.1	Geconsolideerde mutatieoverzicht immateriële vaste activa op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi 1)	20
5.1.6.2	Geconsolideerde mutatieoverzicht materiële vaste activa/financiële vaste activa op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi 1)	21
5.1.7.1	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten (Geconsolideerd)	22
5.1.7.2	Specificatie in het boekjaar gereedgekomen projecten (Geconsolideerd)	22
5.1.8	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (Geconsolideerd)	23
5.1.9	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	24
5.1.10	Enkelvoudige balans per 31 december 2018	27
5.1.11	Enkelvoudige resultatenrekening over 2018	28
5.1.12	Toelichting op de enkelvoudige balans	29
5.1.13.1	Enkelvoudig mutatieoverzicht immateriële vaste activa op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi 1)	35
5.1.13.2	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa/financiële vaste activa op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi 1)	36
5.1.14.1	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten (Enkelvoudig)	37
5.1.14.2	Specificatie in het boekjaar gereedgekomen projecten (Enkelvoudig)	37
5.1.15	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (Enkelvoudig)	38
5.1.16	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening	39
5.1.17	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	41
5.1.18	Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	41
5.2	Overige gegevens	
5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	43
5.2.2	Resultaatbestemming	43
5.2.3	Economische Ratio's	43
5.2.4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	44

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na resultaatbestemming)

bedragen x € 1.000,-

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u> €	<u>31-dec-17</u> €
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	7.546	9.133
Materiële vaste activa	2	86.230	80.190
Financiële vaste activa	3	16	6
Totaal vaste activa		<u>93.792</u>	<u>89.329</u>
Vlottende activa			
Voorraden	4	3.962	4.164
Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	6.955	4.497
Debiteuren en overige vorderingen	7	44.701	44.369
Liquide middelen	8	5.219	2.350
Totaal vlottende activa		<u>60.837</u>	<u>55.380</u>
Totaal activa		<u><u>154.629</u></u>	<u><u>144.709</u></u>
	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u> €	<u>31-dec-17</u> €
PASSIVA			
Eigen vermogen	9		
Kapitaal		3.224	3.224
Bestemmingsreserves		8.335	8.335
Bestemmingsfondsen		54.167	50.527
Algemene en overige reserves		2.944	2.487
Totaal groepsvermogen		<u>68.670</u>	<u>64.573</u>
Vorzieningen	10	3.394	4.051
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	19.081	15.674
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	12	63.484	60.411
Totaal kortlopende schulden		<u>63.484</u>	<u>60.411</u>
Totaal passiva		<u><u>154.629</u></u>	<u><u>144.709</u></u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

bedragen x € 1.000,-

	Ref.	2018	2017
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Opbrengsten zorgprestaties	15	249.133	234.354
Subsidies	16	9.976	9.924
Overige bedrijfsopbrengsten	17	11.091	13.342
Som der bedrijfsopbrengsten		270.200	257.620
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	18	131.244	129.002
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	19	16.677	16.877
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	20	38.753	38.095
Overige bedrijfskosten	21	78.589	72.301
Som der bedrijfslasten		265.263	256.275
BEDRIJFSRESULTAAT		4.937	1.345
Financiële baten en lasten	22	-840	-844
RESULTAAT		4.097	501
Belastingen		0	0
RESULTAAT NA BELASTINGEN		4.097	501
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>			
		2018	2017
		€	€
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		3.790	603
Algemene reserve		457	48
Reserve aandeel derden		0	0
Bestemmingsfonds Patiënten-innovatie en ICT		0	0
Bestemmingsfonds Groenvoorziening nieuwbouw		0	0
Bestemmingsfonds Wetenschapsfonds en opleiding		-150	-150
TOTAAL RESULTAAT		4.097	501

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

bedragen x € 1.000,-

	Ref.	2018		2017	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			4.937		1.345
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen	1	16.677		16.877	
- mutatie algemene en overige reserves	9	0		1.000	
- mutaties voorzieningen	10	-657		420	
			16.020		18.297
Veranderingen in vlottende middelen:					
- Voorraden	4	202		-320	
- Mutatie onderhanden projecten uit hoofde van DBC's	5	-2.459		-1.680	
- Overige vorderingen	7	-333		-18.925	
- Vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort/-overschot	6	0		-32	
- Kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	12	-2.610		-7.129	
			-5.200		-28.086
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			15.757		-8.444
Ontvangen interest	22	10		0	
Betaalde interest	22	-850		-844	
			-840		-844
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			14.917		-9.288
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings immateriële vaste activa	1	-152		-134	
Investerings materiële vaste activa	2	-20.985		-16.690	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-21.137		-16.824
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	12.417		0	
Aflossing langlopende schulden	11	-8.200		-7.566	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			4.217		-7.566
Mutatie geldmiddelen	8		-2.003		-33.678
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
Stand per 1 januari			2.350		36.028
Mutatie boekjaar			-2.003		-33.678
Stand per 31 december			347		2.350

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemene gegevens en groepsverhoudingen

De Stichting Tergooi is statutair gevestigd te Hilversum aan de Van Riebeeckweg 212 en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 32112124. De belangrijkste activiteiten van Stichting Tergooi en haar groepsmaatschappijen zijn het verlenen van medische zorg en service, verpleegkundige zorg en service, opleiding en onderzoek, alsmede het houden van een apothekerspraktijk, het exploiteren van een centrum voor beeldvormende diagnostiek en de exploitatie van een plastische, dermatologische en cosmetische kliniek.

Stichting Tergooi staat aan het hoofd van een groep. De daarin opgenomen entiteiten worden in het vervolg van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling expliciet benoemd.

De Stichting Tergooi maakt gebruik van twee locaties:

Stichting Tergooi locatie Hilversum, van Riebeeckweg 212 te Hilversum en Tergooi locatie Blaricum, Rijksstraatweg 1 te Blaricum.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 655 inzake de jaarverslaggeving door zorginstellingen en Titel 9 Boek 2 BW.

In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

De waarderingsgrondslagen in de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen in de geconsolideerde jaarrekening.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening 2018 is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Het eigen vermogen van de Stichting Tergooi bedraagt per 31 december 2018 € 68,7 miljoen positief.

Er is echter sprake van een materiële onzekerheid met betrekking tot het voldoen aan de nieuwe EBITDA-norm ultimo 2019, die als vereiste is opgenomen in de bankconvenanten, op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling en daardoor de entiteit mogelijk niet in staat zal zijn in het kader van de normale bedrijfsvoering haar activa te realiseren en haar verplichtingen na te komen, op het moment dat het bankenconsortium (een deel van) haar kredietfaciliteiten zal opeisen.

Met het bankenconsortium ING Bank en ABN AMRO Bank is eind 2016 een financieringsarrangement overeengekomen van in totaal € 160 miljoen ten behoeve van de nieuwbouw. Deze faciliteit is nader toegelicht in paragraaf 5.1.5.11 (toelichting langlopende leningen) van de jaarrekening. Ten behoeve van dit financieringsarrangement zijn met de ING en ABN AMRO de volgende convenanten afgesloten:

- Debt Service Coverage Ratio (norm 2018: > 1,3)
- Solvabiliteit (norm 2018: > 25%)
- EBITDA (norm 2018: > € 20,0 miljoen)

Het niet voldoen aan de convenanten/ ratio's kan leiden tot opeising van de getrokken faciliteiten door de ING en ABN Amro.

Aan de DSCR-norm (realisatie: 2,46) en de solvabiliteitsnorm (realisatie: 42%) is per 31 december 2018 ruimschoots voldaan.

De EBITDA norm voor 2018 is eveneens ruimschoots behaald (realisatie: € 22,2 miljoen).

Tergooi heeft in 2018 een positief resultaat gerealiseerd van € 4,2 miljoen. Het resultaat 2018 ligt € 0,5 miljoen onder het begrote niveau van € 4,7 miljoen. De opbrengsten vielen € 14,9 miljoen hoger uit dan begroot, de kosten vielen € 15,4 miljoen hoger uit dan begroot.

Op 3 juni is een nieuwe kredietovereenkomst gesloten met ING en ABN AMRO, die voorziet in de aanvullende financieringsbehoefte van € 40 miljoen, boven de reeds bestaande financiering van € 160 miljoen, voor de versnelde realisatie van volledige nieuwbouw op locatie Hilversum. In dit verband zijn vanaf het jaar 2019 nieuwe normen afgesproken voor o.a. de EBITDA-ontwikkeling. Tevens is op deze datum een voorovereenkomst gesloten met de bouwcombinatie BAM/Kuipers VOF voor de aanneming van de nieuwbouw, die naar verwachting per eind september 2019 definitief wordt afgesloten, waarna de bouw van ons nieuwe ziekenhuis daadwerkelijk kan starten.

De liquiditeitsontwikkeling tot en met juli 2020 geeft ten aanzien van de continuïteit een positief beeld en de verwachting is derhalve dat Tergooi binnen haar kredietlimiet blijft in 2019 en 2020. Dit beeld wordt mogelijk nog gunstig beïnvloed door de verwachte opbrengst uit de verkoop van locatie Blaricum.

De ontwikkelingen tot en met mei 2019, die tot een lager dan begroot resultaat over deze periode leiden, zijn voor de Raad van Bestuur aanleiding geweest om maatregelen te treffen, zowel aan de omzet- als aan de kostenkant, gericht op het ombuigen naar een structureel positief rendement en het voldoen aan de EBITDA-norm over 2019:

- * Aan de omzetkant bestaan deze maatregelen met name uit het verkrijgen van aanvullende zorgcontractering voor verzilvering van de overschrijding van de plafondafspraken met zorgverzekeraars en het beperken van de volume-groei.
- * Aan de kostenkant bestaan de maatregelen o.a. uit capaciteitsmanagement in de kliniek en polikliniek, stringenter vacaturebeleid en beperking in inhuur van extern personeel.

Gegeven de hiervoor beschreven omstandigheden en de onzekerheid of de beschreven maatregelen voldoende effect zullen hebben in het tweede halfjaar 2019 is sprake van een materiële onzekerheid of Tergooi aan de EBITDA-norm per 31-12-2019 (>€22 miljoen) zal voldoen. De verwachting van de Raad van Bestuur is dat de beschreven maatregelen voldoende effect zullen hebben in het tweede halfjaar van 2019 en dat er voldaan zal worden aan deze banknorm. Derhalve is de jaarrekening 2018 opgesteld op basis van continuïteit.

Stelselwijziging

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de Raad van Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Claims en geschillen

Periodiek wordt door de Raad van Bestuur een beoordeling uitgevoerd op alle claims en geschillen teneinde te bepalen in welke mate er sprake is van bestaande en/of voorwaardelijke verplichtingen. Een voorziening wordt opgenomen voor bestaande verplichtingen voor zover het waarschijnlijk is, dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden om de verplichting in te lossen en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het bedrag van de verplichting. Een voorwaardelijke verplichting dient te worden toegelicht. Aan de hand van de uitkomst van deze beoordeling wordt derhalve bepaald voor welke claims en geschillen een voorziening wordt getroffen en voor welke een toelichting wordt opgenomen. In deze beoordeling maakt de Raad van Bestuur mede gebruik van juridisch advies.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Tergooi samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld. Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de groep.

Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de Stichting of de groepsmaatschappijen en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

In de geconsolideerde jaarrekening zijn tevens opgenomen de stichtingen en vennootschappen die tot de groep behoren. Dit betreft de volgende stichtingen en vennootschappen:
Polikliniekapotheek Tergooiziekenhuizen BV te Hilversum, Esthetisch Medisch Centrum Tergooi BV te Hilversum, Eerstelijns Diagnostisch Centrum Tergooi BV (Diagnosestudio), te Hilversum en Stichting ZBC Tergooi te Hilversum. De aandelen van bovengenoemde stichtingen en vennootschappen zijn voor 100% in het bezit van Stichting Tergooi met uitzondering van het Eerstelijns Diagnostisch Centrum Tergooi BV (Diagnosestudio). De aandelen van het Eerstelijns Diagnostisch Centrum Tergooi BV zijn voor 51% in het bezit van Stichting Tergooi. Stichting Tergooi heeft geen feitelijk beleidsbepalende zeggenschap in de volgende stichtingen, derhalve zijn deze stichtingen buiten de consolidatie gebleven: Stichting Medisch Coördinerend centrum van Tergooi, Vereniging Stafleden in dienstverband Tergooi, P.V. Tergooi en Stichting Transmurale Farnotherapeutische Zorg. Aansluitend zijn op grond van artikel 7, lid 5 en 6 van Regelgeving verslaggeving WTZi de volgende stichtingen, die zich kwalificeren als steunstichting, buiten de consolidatie gebleven: Stichting Vrienden van Tergooi en Stichting Ski.

Financiële leasing

Stichting Tergooi leaset een klein deel van de medische inventaris; hierbij heeft Stichting Tergooi grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden. De rentecomponent wordt gedurende de looptijd van het contract verantwoord in de winst-en-verliesrekening met een vast rentepercentage over de gemiddelde resterende aflossingscomponent. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende gebruiksduur of, indien korter, de looptijd van het contract.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Vanuit het bedrijfsresultaat wordt de kasstroom bepaald door het vergelijken van de balansposten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2018 geldmiddelen zijn opgeofferd. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroombegenerende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom: 10% - 20%

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Bij bedrijfsgebouwen, machines en installaties wordt rekening gehouden met een restwaarde van 0 tot 10%.

Op bedrijfsterreinen en op onderhanden projecten en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen: 2% - 10%
- Machines en installaties: 5% - 10%.
- Andere vaste bedrijfsmiddelen: 10% - 20%.

Onderhoudskosten worden geactiveerd als onderdeel van de boekwaarde van het actief, indien aan de activeringscriteria is voldaan.

Als gevolg van de wijziging in bekostiging heeft Stichting Tergooi een inschatting gemaakt van de verwachte economische levensduur en de eventuele restwaarde van de panden. In 2017 is besloten om de afschrijvingstermijn van locatie Blaricum uiterlijk te laten eindigen in 2021.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Stichting Tergooi in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolwaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij de eerste waardering.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten. De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er bij de verstrekking van leningen sprake is van disagio of agio, wordt dit gedurende de looptijd ten gunste respectievelijk ten laste van het resultaat gebracht als onderdeel van de effectieve rente. Ook transactiekosten worden verwerkt in de eerste waardering en als onderdeel van de effectieve rente ten laste van het resultaat gebracht.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Om vast te stellen of er voor een financieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

Bijzondere waardevermindering vaste activa

Vaste activa dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter. Dit doet zich voor bij wijzigingen in omstandigheden die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Indien de realiseerbare waarde hoger is dan de boekwaarde, behoort er geen afwaardering plaats te vinden. Indien de realiseerbare waarde van een actief lager is dan de boekwaarde, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de realiseerbare waarde en de boekwaarde. Tergooi beschikt over vastgoed waar zorg wordt verleend. Voor dit vastgoed wordt middels prestatiebekostiging vergoeding ontvangen. Hierbij geldt een overgangstermijn waarin deze overgang gefaseerd wordt doorgevoerd. In samenhang met de beleidsvoornemens van het kabinet inzake de hervorming van de zorg, is geconcludeerd dat sprake is van indicaties die kunnen duiden op een mogelijke duurzame waardevermindering. Als gevolg hiervan dient Stichting Tergooi overeenkomstig RJ 121 te toetsen of de boekwaarde nog kan worden gerealiseerd uit de toekomstige opbrengsten. Tergooi heeft de contante waarde van de toekomstige kasstromen van dit zorgvastgoed benaderd op het niveau van het ziekenhuis en vergeleken met de boekwaarde van het vastgoed en de overige met de bedrijfsvoering samenhangende activa per 31 december 2018. Daarbij is een termijn gehanteerd voor de komende 30 jaar, tot en met 2045. De uitkomst hiervan is dat geen bijzondere waardevermindering van toepassing is.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt (marktwaarde) waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 2% (2017: 2%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen. Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de resultatenrekening verwerkt.

Vorraden

Vorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. Incourante voorraden worden gedurende het jaar in mindering gebracht op de waarde van de voorraden. De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde. Zelf geproduceerde medicijnen zijn gewaardeerd tegen materiaal- en loonkosten.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Tergooi maakt geen gebruik van hedging, futures, swaps, derivaten of opties.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Onderhanden projecten uit hoofde van DBC-zorgproducten

Onderhanden projecten DBC-zorgproducten heeft betrekking op DBC-zorgproducten die vóór balansdatum geopend en per balansdatum nog niet afgesloten zijn. De onderhanden projecten worden gewaardeerd tegen de huidige opbrengstwaarde van de DBC-zorgproducten, indien van toepassing worden eventuele verliezen hierin verwerkt. De voorschotten worden in mindering gebracht op de vorderingen, wanneer de bevoorschotting hoger is dan de onderhanden projecten waardering.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening langdurig zieken

Voor doorbetaling van salariskosten van langdurig zieken is een voorziening gevormd aan de hand van het overzicht (langdurig) zieken per balansdatum. Hierbij is rekening gehouden met eventueel te betalen transitievergoedingen. De voorziening is bepaald op nominale waarde.

Voorziening Medirisk

De voorziening eigen risico WA-verzekering is gebaseerd op de opgave van de WA- schadeverzekeraar en houdt verband met de daadwerkelijk ingediende schadeclaims. De voorziening is bepaald op nominale waarde.

Voorziening Persoonlijk Levensfase budget (zonder toerekening aan jaren)

De voorziening Persoonlijk Levensfase Budget (PLB) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk levensfase budget kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PLB-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en een disconteringsvoet van 2% (ultimo 2017: 2%).

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans, leeftijd en een disconteringsvoet van 2% (ultimo 2017: 2%).

Voorziening juridische kosten

De voorziening voor de juridische kosten is gevormd voor de zaken waarvoor mogelijk een schadevergoeding uitgekeerd moet worden.

Voorziening ORT

Op grond van een uitspraak van de kantonrechter inzake een geschil tussen een verpleegkundige en het HagaZiekenhuis is landelijk tussen de brachepartijen, NBA en cao-partners overleg ontstaan over het vergoeden van ORT tijdens verlof. Mogelijk volgt hieruit dat met terugwerkende kracht ORT-vergoeding betaald moet worden aan medewerkers van Stichting Tergooi. Voorzichtigheidshalve is sectorbreed bepaald dat hiervoor in de jaarrekening 2016 een voorziening wordt getroffen. Tergooi heeft dit voorschift opgevolgd.

Voorziening Handreiking zelfonderzoek MSZ 2018

De voorziening zelfonderzoek betreft de correctie op de zorggerelateerde omzet 2018 die zal plaatsvinden nadat het zelfonderzoek MSZ volledig is uitgevoerd. De voorziening wordt gebaseerd op de inzichten die uit het zelfonderzoek 2018 naar voren zijn komen en waar nodig aangevuld met de kennis uit het zelfonderzoek 2017 en eerder.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde).

Huurcontracten

Stichting Tergooi heeft huurcontracten gesloten waarbij de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn niet bij de entiteit liggen. Vorderingen uit hoofde van verhuur worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de huur, verwerkt in de winst-en-verliesrekening verantwoord over de looptijd van het contract. Verplichtingen uit hoofde van huur worden, rekening houdend met betaalde huren verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Opbrengsten

De opbrengsten uit dienstverlening worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum en in verhouding tot in totaal te verrichten diensten (onder de voorwaarde dat het resultaat betrouwbaar kan worden geschat, dit indien aan de volgende voorwaarden is voldaan: a. het bedrag kan op betrouwbare wijze worden bepaald; b. waarschijnlijke economische voordelen; c. de mate waarin de dienstverlening op de balansdatum is verricht kan op betrouwbare wijze worden bepaald; en d. gemaakte kosten en kosten die nog moeten worden gemaakt kunnen betrouwbaar worden bepaald; als dat niet kan dan opbrengsten slechts verwerken tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening).

Subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Overige bedrijfsopbrengsten

Stichting Tergooi heeft opbrengsten uit verhuur van gebouwonderdelen, opleidingen voor derden en laboratorium werkzaamheden voor derden anders dan onderlinge dienstverlening. Deze opbrengsten worden genomen op moment van realisatie.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Stichting Tergooi heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Stichting Tergooi heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Tergooi. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Tergooi betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. Het bestuur van het pensioenfonds besluit jaarlijks of er sprake is van indexatie. Per 1 januari 2014 diende het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 104,2% te hebben. De dekkingsgraad (na indexatie) bedroeg toen 109%. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. Op 31 december 2023 moet de dekkingsgraad minimaal 123% zijn. De gemiddelde dekkingsgraad per januari 2019 bedroeg 101,0%. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Tergooi heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT)

De WNT is met ingang van 1 januari 2013 van kracht. De beleidsregels toepassing WNT zijn door Tergooi gevolgd en uitgevoerd.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

Ingevolge de invoering van integrale bekostiging per 1 januari 2015 behoren de honorariumvergoedingen voor medisch specialisten tot het opbrengstbegrip van de instelling. Baten uit hoofde van integrale bekostiging worden verantwoord wanneer gerealiseerd. De verdeling van de integrale bekostiging in opbrengsten voor het ziekenhuis en opbrengsten voor vrijgevestigde medisch specialisten vindt plaats op basis van intern gemaakte afspraken tussen het ziekenhuis en het medisch specialistisch bedrijf. Onder de kosten zijn samenhangend met deze post vergoedingen aan het medisch specialistisch bedrijf verantwoord.

Overige bedrijfskosten

Onder overige bedrijfskosten worden die kosten verstaan die ten laste van het jaar komen, en die niet direct aan de kostprijs van de geleverde diensten zijn toe te rekenen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-afrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Resultaat deelnemingen (gewaardeerd op netto-vermogenswaarde)

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Stichting Tergooi wordt toegerekend.

5.1.4.4 Sectorontwikkelingen omzetverantwoording medisch specialistische zorg 2012-2018

Inleiding

De landelijke onzekerheden met betrekking tot de omzetverantwoording voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. Sinds het jaar 2012 is sprake van landelijke onzekerheden rondom de omzetverantwoording. In 2014 zijn de risico's drastisch afgenomen met de invoering van de vaststelling van de uitkomsten van het expertonderzoek naar de omzetverantwoording 2012 en 2013 en de vaststelling van transitiebedragen. In 2017 en 2018 zijn de risico's verder verminderd.

De resterende in de jaarrekening 2018 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor Stichting Tergooi hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2017 en evt. eerdere jaren;
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2018;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren;
4. Overgangsregeling kapitaallasten.

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft Stichting Tergooi de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 5.1.4.3 van deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2018 meegenomen en is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2018 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2018

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2018 zijn hierna toegelicht voor Stichting Tergooi:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2015 en eerdere jaren

Stichting Tergooi heeft de over de uitkomsten van het zelfonderzoek 2017 en eerdere jaren finale overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. De uitkomsten van de onderhandelingen hierover met de zorgverzekeraars zijn verwerkt in deze jaarrekening en dit heeft niet geleid tot materiële wijzigingen van de in de jaarrekening 2015 opgenomen nuanceringen.

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2018

De NFU, NVZ en ZN hebben een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2018 gepubliceerd. Door de NZa is niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, waarmee een inherent risico blijft bestaan. Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2018 concluderen. De instelling heeft, voor de jaarrekening deels op basis van een risicoanalyse, onderzoek verricht naar de risico's die voor Stichting Tergooi materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken. Ook is een inschatting gemaakt van de DCM-controles over 2018 op basis van schattingen.

Daarnaast is Stichting Tergooi bezig op basis van deze handreiking het onderzoek inzake 2018 af te ronden. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting volgt in het zomer 2019 uitsluitel over dit onderzoek. Dit kan naar verwachting van de raad van bestuur van Tergooi leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft Stichting Tergooi nuanceringen geboekt.

Doelmatigheidscontroles over 2018 zullen door de zorgverzekeraars nog uitgevoerd (kunnen) worden. Stichting Tergooi gaat er van uit dat dit geen financieel effect met terugwerkende kracht heeft. De NZa heeft in het landelijk overleg echter niet bevestigd dat dit een terechte aanname is, dus deze onzekerheid blijft voorsnog bestaan. Privaatrechtelijk heeft Stichting Tergooi geen afspraken terzake gemaakt met zorgverzekeraars, anders dan verwerking van de aandachtspunten zoals opgenomen in het landelijke omzetonderzoek en het bepalen van de toekomstige handelswijze op nieuwe doelmatigheidsaspecten.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten is verwerkt in deze jaarrekening.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar

Stichting Tergooi heeft met de zorgverzekeraars voor 2018 schadelastafspraken op basis van plafondafspraken gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2018 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangsperscentage ultimo 2018 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2018 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2018.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

Ook afrekening van oude schadelastjaren met zorgverzekeraars kan nog tot nagekomen effecten leiden. Stichting Tergooi heeft de jaren tot en met 2015 afgerekend. Voor 2016 bestaat overeenstemming, over 2017 en 2018 bestaan nog onzekerheden.

4. Overgangsregeling kapitaallasten

Stichting Tergooi heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2018 (BR/CU-2139) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie Stichting Tergooi recht heeft. Op basis van de berekeningen komt de Stichting Tergooi tot de (voorlopige) conclusie dat er geen rechten zijn tot suppletie.

Conclusie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van Tergooi op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

ACTIVA**1. Immateriële vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	7.546	9.133
Boekwaarde per 31 december	<u>7.546</u>	<u>9.133</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	9.133	10.672
Bij: investeringen	152	134
Af: afschrijvingen	1.739	1.674
Boekwaarde per 31 december	<u>7.546</u>	<u>9.133</u>
Aanschafwaarde	11.229	11.077
Cumulatieve afschrijvingen	3.683	1.944
Boekwaarde per 31 december	<u>7.546</u>	<u>9.133</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.1. In toelichting 5.1.7.1 en 5.1.7.2 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

2. Materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	31.805	33.051
Machines en installaties	1.438	999
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	29.913	32.316
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	23.074	13.824
Boekwaarde per 31 december	<u>86.230</u>	<u>80.190</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	80.190	78.548
Bij: investeringen	20.985	16.847
Af: afschrijvingen	14.912	15.205
Boekwaarde per 31 december	<u>86.230</u>	<u>80.190</u>
Aanschafwaarde	337.976	317.023
Cumulatieve afschrijvingen	251.746	236.833
Boekwaarde per 31 december	<u>86.230</u>	<u>80.190</u>
<i>De boekwaarden van activa onder financiële leasing, die niet in juridisch eigendom worden gehouden door Stichting Tergooi, zijn als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	5.507	3.933
Boekwaarde per 31 december	<u>5.507</u>	<u>3.933</u>

Leasebetalingen korter dan 1 jaar € 1,2 miljoen, tussen de 1-5 jaar € 3,5 miljoen en langer dan 5 jaar € 0,8 miljoen.

Toelichting:

In 2018 wordt de mutatie in Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering hoofdzakelijk veroorzaakt door investeringen in de nieuwbouw. Voor een nadere specificatie van het verloop van de vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.2. In toelichting 5.1.7.1 en 5.1.7.2 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten. De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van 89,9 miljoen als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen (Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector en de INGB Bank NV).

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Overige vorderingen	16	6
Totaal financiële vaste activa	<u>16</u>	<u>6</u>
<i>Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:</i>		<u>2018</u>
		€
Boekwaarde per 1 januari		6
Bij: actieve belasting latentie		10
Boekwaarde per 31 december		<u>16</u>

Toelichting:

De financiële activa bestaat uit een actieve belasting latentie voor de Venootschapsbelasting van het Esthetisch Medisch Centrum Tergooiziekenhuizen B.V.. Deze actieve belasting latentie heeft een meerjaren karakter en kan verrekend worden met toekomstige resultaten.

4. Voorraden

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Medische en overige voorraden	3.962	4.164
Totaal voorraden	<u>3.962</u>	<u>4.164</u>

5. Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Onderhanden projecten DBC's / DBC-zorgproducten A-segment	27.188	26.209
Onderhanden projecten PAAZ	1.239	1.239
Af: ontvangen voorschotten zorgverzekeraars	21.472	22.951
Totaal onderhanden projecten	<u>6.955</u>	<u>4.497</u>

Toelichting:

De onderhanden projecten over 2018 worden bepaald op basis van de verwachte afgeleide opbrengstwaarde van de eind 2018 openstaande zorgproducten. De waardering heeft plaatsgevonden tegen 100% van de afgeleide opbrengstwaarde. De voorschotten (€ 21,5 miljoen) zijn hierop in mindering gebracht. Deze presentatie is conform de in de "handreiking omzetverantwoording" aangegeven systematiek.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

ACTIVA

7. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	18.489	18.162
Vorderingen op groepsmaatschappijen	739	0
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	19.805	21.680
Vooruitbetaalde bedragen	65	2.877
Nog te ontvangen bedragen	347	421
Voorziening oninbare vorderingen	0	-460
Overige overlopende activa	5.256	1.689
Totaal overige vorderingen	<u>44.701</u>	<u>44.369</u>

Toelichting:

De voorziening, die in aftrek op de debiteuren is gebracht, bedraagt € 0,5 miljoen (2017 € 0,7 miljoen)
 De daling van de nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten wordt met name veroorzaakt door de mutatie van het voorschot Onderhanden Werk.
 Alle overige vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	5.217	2.346
Kassen	2	4
Totaal liquide middelen	<u>5.219</u>	<u>2.350</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de groep.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA**9. Eigen vermogen***Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Kapitaal	3.224	3.224
Bestemmingsreserves	8.335	8.335
Bestemmingsfondsen	54.167	50.527
Algemene en overige reserves	2.944	2.487
Totaal groepsvermogen	<u>68.670</u>	<u>64.573</u>

Kapitaal*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-17</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-18</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	3.224	0	0	3.224
Totaal kapitaal	<u>3.224</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.224</u>

Bestemmingsreserves*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-17</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-18</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsreserve MVA	8.335	0	0	8.335
Totaal bestemmingsreserves	<u>8.335</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>8.335</u>

Bestemmingsfondsen*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-17</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-18</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten	34.677	3.790	0	38.467
Bestemmingsfonds Patiënten-innovatie en ICT	7.000	0	0	7.000
Bestemmingsfonds Groenvoorziening nieuwbouw	6.500	0	0	6.500
Bestemmingsfonds Wetenschapsfondsen en opleiding	2.350	-150	0	2.200
Totaal bestemmingsfondsen	<u>50.527</u>	<u>3.640</u>	<u>0</u>	<u>54.167</u>

Algemene en overige reserves*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-17</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-18</u>
	€	€	€	€
Algemene Reserve	1.997	434	0	2.431
Reserve aandeel derden	490	23	0	513
Totaal algemene en overige reserves	<u>2.487</u>	<u>457</u>	<u>0</u>	<u>2.944</u>

Toelichting:

De bestemmingsreserve materiële vaste activa ad. € 8,3 miljoen is gevormd om verwachte aanvullende afschrijvingslasten in toekomstige jaren tot de nieuwbouw in 2019 op te kunnen vangen. Deze beperking is door de Raad van Bestuur opgelegd.

Stichting tot Bijstand heeft op 23 december 2016 haar financiële middelen, bestaande uit een bedrag van € 16,0 miljoen, overgemaakt aan Stichting Tergooi. De specifieke bestedingsdoelen zijn vastgelegd in de bestemmingsfondsen Patiënten-innovatie en ICT, Groenvoorziening nieuwbouw en Wetenschapsfondsen en opleiding.

Bestemmingsfonds patiënteninnovatie en ICT bevat 2 onderhanden projecten die nog niet zijn afgerond. De afschrijving op de projecten zijn hierdoor nog niet gestart en heeft daardoor nog geen effect in het exploitatieresultaat.

Onder de Algemene reserve is een Reserve aandeel derden verantwoord. Dit betreft het aandeel wat Stichting Bewaarder Maatschap MSB Gooi en Eemland heeft ingebracht in het Eerstelijns Diagnostisch Centrum per einde verslagjaar (Agioreserve).

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA**10. Voorzieningen**

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 31-dec-17	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€	€
Overige voorzieningen:					
Voorziening jubileum	1.282	0	128	0	1.154
Voorziening langdurig zieken	525	475	0	64	936
Voorziening Persoonlijk Leeftijdscategorie Budget	229	14	118	0	125
Voorziening juridische kosten	100	0	0	0	100
Voorziening ORT	584	0	291	0	293
Voorziening Medirisk	1.331	1.353	722	1.176	786
Totaal voorzieningen	<u>4.051</u>	<u>1.842</u>	<u>1.259</u>	<u>1.240</u>	<u>3.394</u>
					31-dec-18
					€

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.341
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	2.053

Toelichting per categorie voorziening:

De voorzieningen voor jubileumuitkeringen betreft de toekomstige uitgaven voor additionele salarisbetalingen van medewerkers die conform de CAO vastgestelde duur van een dienstverband hebben bereikt.

De voorziening loondoorbetaling bij ziekte is gevormd voor de medewerkers die per balansdatum ziek zijn, en waarvoor een loondoorbetalingsverplichting geldt. De voorziening is bepaald op basis van inschattingen van de ziekte duur.

De voorziening voor de uren van het Persoonlijk Leeftijdscategorie Budget (PLB) heeft als uitgangspunten de opbouw van het personeelsbestand verdeeld in leeftijdsgroepen en het toekomstig salaris.

De voorziening voor de juridische kosten is gevormd voor de zaken waarvoor mogelijk een schadevergoeding uitgekeerd moet worden.

De voorziening onregelmatigheids toeslag (ORT) is voor het met terugwerkende kracht uitkeren van ORT tijdens vakantie over de jaren 2013 en 2014 volgens het CAO voorstel.

Met ingang van 2013 heeft Stichting Tergooi gekozen voor de Stop-loss verzekering van Medirisk aangaande letselschadeverzekering van het ziekenhuis. De Stop-loss verzekering resulteert in een hoger eigen risico bij het ziekenhuis dat tot uitdrukking komt in de voorziening.

Bij de voorzieningen voor jubileum en persoonlijk leeftijdscategorie budget is een disconteringsvoet van 2% toegepast. De disconteringsvoet is meegenomen in de kolom 'dotatie' van het verloopoverzicht.

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan banken	19.081	15.674
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>19.081</u>	<u>15.674</u>

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Stand per 1 januari	23.715	30.643
Bij: nieuwe leningen	12.417	637
Af: aflossingen	8.200	7.565
Stand per 31 december	<u>27.932</u>	<u>23.715</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	8.850	8.041
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>19.081</u>	<u>15.674</u>

<i>Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	8.850	8.041
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	19.081	15.674
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	902	295

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden.

De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA**Toelichting:**

In 2016 is het contract met Philips Medical Capital t.b.v. de hybride OK beoordeeld als Financial lease. Aan 3 vereisten van RJ 292.120 wordt voldaan waarbij wordt gekeken naar de economische realiteit van het contract. Op basis van de bekende gegevens is dan ook sprake van een financial lease ongeacht of Philips Medical Capital het omschrijft als operational lease. Het financial lease contract met Philips Medical Capital is daarom verantwoord als lening in 2016.

Aan de Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector en de ING Bank N.V. is door Stichting Tergooi een hypotheek gegeven met een hoofdsom van € 86,9 miljoen op alle registergoederen. Tevens is pandrecht verleend aan de hypotheeknemers op roerende zaken die nu en in de toekomst verbonden zijn aan de registergoederen. Eind 2016 is voor de realisatie van fase 1 van de nieuwbouw een financieringsarrangement overeengekomen met de ING Bank en ABN Amro Bank van in totaal € 160 miljoen (aanvullend op de reeds bestaande faciliteiten). Deze faciliteit bestaat uit: € 120,0 miljoen langlopend, € 20,0 miljoen kortlopend bouwkrediet en € 20,0 miljoen rekening-courant krediet (werkkapitaal). Een eerste trekking van het bouwkrediet heeft in 2018 plaatsgevonden voor € 10,0 miljoen. Voor 2019 en komende jaren is op grond van aanpassing van onze vastgoedstrategie en versnelde realisatie van fase 2 van de nieuwbouw ('scenario 4') een nieuwe financieringsovereenkomst in voorbereiding die medio 2019 van kracht wordt.

Ten behoeve van het bestaande financieringsarrangement zijn met de ING en ABN Amro de volgende convenanten afgesloten:

- Debt Service Coverage Ratio (norm 2018: > 1,3)
- Solvabiliteit (norm 2018: > 25%)

Het niet voldoen aan de convenanten/ ratio's kan leiden tot opeising van de getrokken faciliteiten door de ING en ABN Amro. Aan de DSCR-norm (realisatie: 2,45) en de solvabiliteitsnorm (realisatie: 42%) is per 31 december 2018 ruimschoots voldaan. Wat betreft de EBITDA-norm is sprake van de volgende situatie (zie onder).

De reële waarde van de langlopende leningen is € 27,9 miljoen.

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
EBITDA (inclusief opbrengsten Janshuis)		
Totale opbrengsten	270.200	257.620
af: Personele lasten	131.244	129.002
af: Honorarium vrijgevestigde medische specialisten	38.753	38.095
af: Materiele kosten (minus operational lease)	<u>78.033</u>	<u>71.725</u>
EBITDA	22.170	18.798

Toelichting:

Tergooi typeert de opbrengsten van de verkoop van het Janshuis in 2017 als overige opbrengsten die daarnaast worden gezien als incidentele bate. Dit is conform het boekjaar 2016 waarin de gelden van de Stichting tot Bijstand ook werden gezien als overige opbrengsten en incidentele bate.

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Crediteuren	11.384	12.720
Schulden aan kredietinstellingen	4.873	0
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	8.850	8.041
Belastingen en sociale premies	5.526	5.358
Schulden terzake pensioenen	1.551	1.474
Nog te betalen salarissen	528	542
Reservering vakantiegeld	4.053	4.007
Reservering vakantiedagen	1.591	1.900
Te betalen uren Persoonlijk Leefstijdsfase budget	10.979	9.975
Overlopende passiva:		
Overige overlopende passiva	14.149	16.394
Totaal overige kortlopende schulden	<u>63.484</u>	<u>60.411</u>

Toelichting:

Crediteur PFZW wordt verantwoord onder schulden terzake pensioenen á € 1,3 miljoen.

Onder overige kortlopende schulden worden onder andere de nuanceringen (afrekening oude schadelastjaren) verantwoord.

De overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA

13. Financiële instrumenten

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor het merendeel geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

14. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Hypothecaire zekerheid

Aan de Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector en de ING Bank N.V. is door Stichting Tergooi een hypotheek gegeven met een hoofdsom van € 86,9 miljoen op alle registergoederen. Tevens is pandrecht verleend aan de hypotheeknemers op roerende zaken die nu en in de toekomst verbonden zijn aan de registergoederen.

Stichting Tergooi kan geen beroep meer doen op de trekkingsrechten uit het in 2012 afgeschafte financieringsregime.

Operational Lease, huurcontracten en automatisering

Type	Item	Bedrag per jaar	
		€	Looptijd
Ricoh	Kopieerapparaten	97	1-3-2024
De Lage Landen	Pet CT scan	288	31-8-2020
Stichting Ymere	Huur pand	37	31-12-2020
Medical Information Professional Systems	GLIMS	39	2-3-2025
Greenspread Solar	Zonnepanelen	8	21-6-2026
Argwyn B.V.	Huur pand	282	1-10-2027
ABN Amro	Huur containers	105	14-6-2022

Verplichtingen korter dan 1 jaar € 0,9 miljoen, tussen de 1-5 jaar € 2,2 miljoen en langer dan 5 jaar € 1,1 miljoen.

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. Tergooi is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

5.1.6.1 GECONSOLIDEERDE MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling Verslaggeving WTZI

bedragen x € 1.000,-

	Kosten van oprichting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen, en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Immateriële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op immateriële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	0	0	11.077	0	0	11.077
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	1.944	0	0	1.944
Boekwaarde per 1 januari	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>9.133</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>9.133</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	152	152
- gereed gekomen projecten	0	0	152	0	-152	0
- afschrijvingen	0	0	1.739	0	0	1.739
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-1.587</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-1.587</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	0	0	11.229	0	0	11.229
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	3.683	0	0	3.683
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>7.546</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>7.546</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	0,0%	10%-20%	0,0%	0,0%	

5.1.6.2 GECONSOLIDEERDE MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA/FINANCIËLE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi 1)

bedragen x € 1.000,-

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018					
- aanschafwaarde	142.718	32.564	127.917	13.824	317.023
- cumulatieve afschrijvingen	109.667	31.566	95.601	0	236.833
Boekwaarde per 1 januari	<u>33.051</u>	<u>999</u>	<u>32.316</u>	<u>13.824</u>	<u>80.190</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	798	0	575	19.612	20.985
- gereed gekomen projecten	4.102	696	5.563	-10.361	0
- afschrijvingen	6.146	257	8.509	0	14.912
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	0	0	32	0	32
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>32</u>	<u>0</u>	<u>32</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-1.246</u>	<u>439</u>	<u>-2.404</u>	<u>9.250</u>	<u>6.040</u>
Stand per 31 december 2018					
- aanschafwaarde	147.618	33.260	134.023	23.074	337.976
- cumulatieve afschrijvingen	115.814	31.823	104.110	0	251.746
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>31.805</u>	<u>1.438</u>	<u>29.913</u>	<u>23.074</u>	<u>86.230</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2%-10%	5%-10%	10%-20%	0,0%	

5.1.7.1 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN (GECONSOLIDEERD)

bedragen x € 1.000,-

Projectgegevens			Investeringen				
Nummer	Datum	Omschrijving	t/m 2017	2018	t/m 2018		Jaar van oplevering
					gereed	onderhanden	
			€	€	€	€	
Diversen	31-12-2018	Nieuwbouw Tergooi	9.175	5.103	0	14.278	2020
Diversen	31-12-2018	Diverse onderhanden werk	4.649	16.034	11.887	8.796	
Totaal			13.824	21.137	11.887	23.074	

5.1.7.2 SPECIFICATIE IN HET BOEKJAAR GEREEDGEGKOMEN PROJECTEN (GECONSOLIDEERD)

Projectgegevens				
Nummer	Datum	Omschrijving	Activapost	Totaal
€				
Diversen	31-12-2018	Terreinen	Bedrijfsgebouwen en terreinen	0
Diversen	31-12-2018	Verbouwingen	Bedrijfsgebouwen en terreinen	3.365
Diversen	31-12-2018	Instandhouding	Bedrijfsgebouwen en terreinen	1.535
Diversen	31-12-2018	Trekkingsrechten	Bedrijfsgebouwen en terreinen	0
Diversen	31-12-2018	Installaties	Machines en installaties	696
Diversen	31-12-2018	Inventaris	Andere vaste bedrijfsmiddelen	3.806
Diversen	31-12-2018	Automatisering	Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.289
Diversen	31-12-2018	Automatisering	Kosten van intellectuele eigendom	152
Diversen	31-12-2018	Vervoer	Andere vaste bedrijfsmiddelen	43
Totaal				11.887

BIJLAGE

5.1.8 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (geconsolideerd)
bedragen x € 1.000,-

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werke-lijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossings-wijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
ING Bank 65.14.11.076	1-jul-10	55.000	10	Geldlening	2,60%	14.208	0	5.500	8.708	0	2	lineair	5.500	hypothecair
BNG 40.105025.01	29-dec-00	22.689	20	Geldlening	3,24%	3.687	0	1.134	2.553	0	2	lineair	1.134	borging WfZ
BNG 40.91228	3-jul-00	10.083	20	Geldlening	5,96%	1.387	0	504	882	0	2	lineair	504	borging WfZ
ING & ABN AMRO	2-mei-18	10.000	20	Geldlening	2,50%	0	10.000	0	10.000	7.600	20	lineair	500	borging WfZ
DLL 52844340059375	1-sep-15	114	3	Financial lease	0,00%	25	0	25	0	0	0	lineair	0	object
DLL 52846040099334	1-sep-15	625	5	Financial lease	3,29%	345	0	126	220	0	2	annuïtair	130	object
Philips Medical Capital	1-dec-16	3.685	6	Financial lease	2,27%	3.430	0	686	2.744	5	4	annuïtair	701	object
ABN AMRO Lease	20-dec-17	637	10	Financial lease	2,57%	632	0	65	567	234	9	annuïtair	67	object
ABN AMRO Lease	24-apr-18	681	9	Financial lease	2,61%	0	681	59	622	196	9	annuïtair	81	object
ABN AMRO Lease	25-mei-18	1.055	7	Financial lease	2,45%	0	1.055	93	962	216	7	annuïtair	142	object
ABN AMRO Lease	4-dec-18	680	7	Financial lease	2,44%	0	680	7	673	198	7	annuïtair	90	object
Totaal						23.715	12.417	8.200	27.931	8.450			8.850	

5.1.9 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

bedragen x € 1.000,-

BATEN**15. Opbrengsten zorgprestaties***De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	246.709	232.644
Overige zorgprestaties	2.424	1.710
Totaal	<u><u>249.133</u></u>	<u><u>234.354</u></u>

16. Subsidies*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (opleidingsfonds)	7.838	7.820
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg)	2.138	2.104
Totaal	<u><u>9.976</u></u>	<u><u>9.924</u></u>

17. Overige bedrijfsopbrengsten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige dienstverlening	343	542
Overige opbrengsten	10.748	10.473
Opbrengst Janshuis	0	2.327
Totaal	<u><u>11.091</u></u>	<u><u>13.342</u></u>

Toelichting:

Op 31 mei 2017 heeft Tergooi het Janshuis in Laren verkocht (€ 2,3 miljoen).

LASTEN**18. Personeelskosten***De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Lonen en salarissen	95.043	93.644
Sociale lasten	14.594	14.285
Pensioenpremies	8.027	7.846
Andere personeelskosten	4.944	4.495
Subtotaal	<u>122.608</u>	<u>120.270</u>
Personeel niet in loondienst	8.636	8.732
Totaal personeelskosten	<u><u>131.244</u></u>	<u><u>129.002</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's):		
Personeel algemene en administratieve functies	245	257
Personeel hotelfuncties	226	226
Personeel patientgebonden functies	1.389	1.402
Leerling verpleegkundig personeel	24	23
Personeel terrein en gebouwgebonden functies	22	22
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u><u>1.906</u></u>	<u><u>1.930</u></u>

Toelichting:

De personeelskosten laten een stijging zien van € 2,7 miljoen t.o.v. 2017. De toename wordt veroorzaakt door een stijging van de bruto-salarissen. De kosten voor personeel niet in loondienst zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Het aantal werknemers dat werkzaam is buiten Nederland is nihil (2017: nihil).

5.1.9 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

bedragen x € 1.000,-

LASTEN**19. Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa**

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	14.938	15.203
Overige afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	1.739	1.674
- materiële vaste activa	0	0
Totaal afschrijvingen	<u>16.677</u>	<u>16.877</u>

Toelichting:

Als gevolg van de wijziging in bekostiging heeft Stichting Tergooi een inschatting gemaakt van de verwachte economische levensduur en de eventuele restwaarde van de panden. Er is besloten om de afschrijvingstermijn van locatie Blaricum uiterlijk te laten eindigen in 2021.

20. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Honorarium vrijgevestigde medisch specialisten	38.753	38.095
Totaal	<u>38.753</u>	<u>38.095</u>

Toelichting:

Het honorarium vrijgevestigde medisch specialisten stijgt in 2018 ten opzichte van 2017 met € 0,7 miljoen. De omzet is gestegen waardoor het honorarium vrijgevestigde medisch specialisten na nuancering in verband met contractafspraken met zorgverzekeraars naar verhouding ook is toegenomen.

21. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	8.314	7.991
Algemene kosten	13.546	13.884
- Aankoop gebouw Regionale Ambulancevoorziening Gooi en Vechtstreek (RAV)	0	851
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	51.788	45.047
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	1.795	1.597
- Energiekosten gas	610	602
- Energiekosten stroom	1.122	1.046
- Energie transport en overig	7	8
Subtotaal	<u>3.534</u>	<u>3.253</u>
Huur en leasing	1.202	1.071
Dotaties en vrijval voorzieningen	205	204
Totaal overige bedrijfskosten	<u>78.589</u>	<u>72.301</u>

Toelichting:

De aankoop van het gebouw van de Regionale Ambulancevoorziening Gooi en Vechtstreek (RAV) in 2017 is verantwoord onder de Algemene kosten (€ 0,9 miljoen).

Het (huur)gebruik van het pand is korter dan een jaar en de economische voordelen van het pand marginaal zijn ten opzichte van de verkrijgingsprijs.

Het pand is in 2019 gesloopt in verband met de nieuwbouw van Tergooi.

De overige bedrijfskosten bedragen in 2018 € 78,6 miljoen en zijn € 6,3 miljoen hoger dan in 2017. Dit komt vooral door gestegen productie waardoor de patiëntgebonden kosten € 6,8 miljoen hoger zijn dan in 2017. Dit bestaat voor een aanzienlijk deel uit (dure) geneesmiddelen.

22. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	10	0
Subtotaal financiële baten	<u>10</u>	<u>0</u>
Rentelasten	-850	-844
Resultaat deelnemingen	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-850</u>	<u>-844</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-840</u>	<u>-844</u>

23. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 3 juni is een nieuwe kredietovereenkomst gesloten met ING en ABN AMRO, die voorziet in de aanvullende financieringsbehoefte van € 40 miljoen, boven de reeds bestaande financiering van € 160 miljoen, voor de versnelde realisatie van volledige nieuwbouw op locatie Hilversum. Tevens is op deze datum een voorovereenkomst gesloten met de bouwcombinatie BAM/Kuipers VOF voor de aanneming van de nieuwbouw, die naar verwachting per eind september 2019 definitief wordt afgesloten, waarna de bouw van ons nieuwe ziekenhuis daadwerkelijk kan starten.

5.1.9 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

24. Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Tergooi.

De raad van toezicht van Stichting Tergooi heeft, met in achtneming van de Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp, Stichting Tergooi voor 2018, op basis van een totaalscore van 13 punten, ingedeeld in klasse V. Het bij deze klasse behorende bezoldigingsmaximum voor 2018 bedraagt €189.000,-.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	J.G. den Hollander	J.M. Brink-Daamen	R.J. Roorda
Funcctiegegevens	RvB voorzitter	RvB lid	RvB lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/05 - 31/12	01/01-30/04
Deeltijdfactor in fe	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	200.963	93.502	71.731
Beloningen betaalbaar op termijn	15.953	7.565	5.249
Subtotaal	216.916	101.067	76.980
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	126.863	62.137
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	216.916	101.067	76.980
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	De overschrijding van de WNT norm valt binnen de overgangsregeling van de WNT. ¹	N.v.t.	De overschrijding van de WNT norm valt binnen de overgangsregeling van de WNT.
Gegevens 2017²			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12		01/01-31/12
Deeltijdfactor 2017 in fe	1,0		1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	206.040		234.738
Beloningen betaalbaar op termijn	15.272		15.381
Totale bezoldiging 2017	221.312		250.119

¹J.G. den Hollander

Op J.G. den Hollander is een overgangsregeling van toepassing met een maximum bezoldiging van € 216.916,-. 2018 betreft het eerste jaar van afbouw naar de geldende WNT norm. De uitbetaalde bezoldiging in 2018 voor J.G. den Hollander leidt dan ook niet tot een onverschuldigde betaling.

² In 2018 is gebleken dat de beloning in 2017 hoger was dan vermeld in de jaarrekening 2017, namelijk € 206.040 en niet € 201.038. De bijtelling privé-gebruik auto is niet meegenomen.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

bedragen x € 1	R.J. Roorda
Funcctiegegevens	
Funcctie bij einde dienstverband	lid RvB
Omvang dienstverband	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2018
Ontslaguitkering	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	75.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Waarvan betaald in 2018	75.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.A. Emanuels	A.E. van der Pauw	H.J. Rutten	A.M. Sliggelbout	F.F.L. Vlak	P.N. van Wageningen	F. Leeflang
Funcctiegegevens	VOORZITTER	LID	LID	LID	LID	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging							
Bezoldiging	15.000		11.000	11.000	13.000	11.000	5.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350		18.900	18.100	18.900	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging	15.000	0	11.000	11.000	13.000	11.000	5.500
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017							
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	15.000	9.091	11.000	11.000	13.000	11.000	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging 2017	15.000	9.091	11.000	11.000	13.000	11.000	0

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

25. Honoraria onafhankelijke accountant

De honoraria van de onafhankelijke accountant zijn als volgt:

	2018	2017
1 Controle van de jaarrekening	€ 206.789	€ 225.711
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. omzetverantwoording en declaratieonderzoek)	€ 71.785	€ 76.006
3 Fiscale advisering	€ 13.198	€ 81.675
4 Niet-controlediensten	€ 8.228	€ 10.164
Totaal honoraria accountant	€ 300.000	€ 393.556

Toelichting:

De honoraria voor de controle van de jaarrekening zijn gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

26. Transacties met verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden en andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Tergooi zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht. Transacties van deze aard hebben zich niet voorgedaan.

5.1.10 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na resultaatbestemming)

bedragen x € 1000,-

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	7.546	9.133
Materiële vaste activa	2	84.913	79.810
Financiële vaste activa	3	1.871	492
Totaal vaste activa		94.330	89.435
Vlottende activa			
Voorraden	4	3.749	4.014
Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	6.955	4.497
Debiteuren en overige vorderingen	7	43.891	44.235
Liquide middelen	8	3.997	992
Totaal vlottende activa		58.592	53.738
Totaal activa		<u>152.922</u>	<u>143.173</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	9	3.224	3.224
Bestemmingsreserves		8.335	8.335
Bestemmingsfondsen		54.299	50.659
Algemene en overige reserves		1.814	1.733
Totaal eigen vermogen		67.672	63.951
Voorzieningen			
Overige voorzieningen	10	3.394	4.051
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)			
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	12	62.774	59.497
Totaal kortlopende schulden		62.774	59.497
Totaal passiva		<u>152.922</u>	<u>143.173</u>

5.1.11 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

bedragen x € 1.000,-

	Ref.	2018	2017
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	15	248.197	234.354
Subsidies	16	9.976	9.924
Overige bedrijfsopbrengsten	17	7.872	10.217
Som der bedrijfsopbrengsten		266.045	254.495
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	18	129.485	127.918
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	19	16.525	16.833
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	20	38.753	38.095
Overige bedrijfskosten	21	76.816	70.257
Som der bedrijfslasten		261.579	253.103
BEDRIJFSRESULTAAT		4.466	1.392
Financiële baten en lasten	22	-369	-836
RESULTAAT		4.097	556
Belastingen		0	0
RESULTAAT NA BELASTINGEN		4.097	556
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2018	2017
		€	€
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		3.790	699
Algemene reserve		457	7
Bestemmingsfonds Patiënten-innovatie en ICT		0	0
Bestemmingsfonds Groenvoorziening nieuwbouw		0	0
Bestemmingsfonds Wetenschapsfonds en opleiding		-150	-150
TOTAAL RESULTAAT		4.097	556

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

bedragen x € 1.000,-

ACTIVA**1. Immateriële vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	7.546	9.133
Boekwaarde per 31 december	<u>7.546</u>	<u>9.133</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	9.133	10.673
Bij: investeringen	152	134
Af: afschrijvingen	1.739	1.674
Boekwaarde per 31 december	<u>7.546</u>	<u>9.133</u>
Aanschafwaarde	11.229	11.077
Cumulatieve afschrijvingen	3.683	1.944
Boekwaarde per 31 december	<u>7.546</u>	<u>9.133</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.13.1. In toelichting 5.1.14.1 en 5.1.14.2 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

2. Materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	31.071	33.050
Machines en installaties	1.438	999
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	29.330	32.222
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	23.074	13.539
Boekwaarde per 31 december	<u>84.913</u>	<u>79.810</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	79.810	78.215
Bij: investeringen	19.897	16.757
Af: afschrijvingen	14.761	15.162
Boekwaarde per 31 december	<u>84.914</u>	<u>79.810</u>
Aanschafwaarde	336.184	316.320
Cumulatieve afschrijvingen	251.271	236.510
Boekwaarde per 31 december	<u>84.913</u>	<u>79.810</u>
<i>De boekwaarde van activa onder financiële leasing, die niet in juridisch eigendom worden gehouden door Stichting Tergooi, zijn als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	5.507	3.933
Boekwaarde per 31 december	<u>5.507</u>	<u>3.933</u>

Leasebetalingen korter dan 1 jaar € 1,2 miljoen, tussen de 1-5 jaar € 3,5 miljoen en langer dan 5 jaar € 0,8 miljoen.

Toelichting:

In 2018 wordt de mutatie in Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering hoofdzakelijk veroorzaakt door investeringen in de nieuwbouw. Voor een nadere specificatie van het verloop van de vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.2. In toelichting 5.1.14.1 en 5.1.14.2 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

bedragen x € 1.000,-

ACTIVA**3. Financiële vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Deelnemingen	1.149	324
Vorderingen op deelnemingen	722	168
Totaal financiële vaste activa	<u>1.871</u>	<u>492</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2018</u>
	€
Boekwaarde per 1 januari	492
Bij: kapitaalstorting	824
Bij: verstrekte lening(en)	747
Af: ontvangen aflossing leningen	88
Af: waardeverminderingen	106
Boekwaarde per 31 december	<u>1.871</u>

Toelichting:

De vorderingen op deelnemingen betreffen 2 nieuwe leningen aan Polikliniekapotheek Tergooziekenhuizen BV en Esthetisch Medisch Centrum Tergooi BV. Op grond van huidige inschattingen wordt enige vorm van langlopende financiering op korte termijn niet noodzakelijk geacht. Voor de leningen aan de Polikliniekapotheek wordt een rentevergoeding ontvangen van 3% per jaar. Voor de lening aan het EMC bedraagt de rentevergoeding het 3 maands Euribortarief met een opslag van 2,5%. De lening aan het EMC en een van de twee leningen aan de Polikliniekapotheek hebben een looptijd van 10 jaar. De 2e lening aan de Polikliniekapotheek heeft een looptijd van 2 jaar.

De overige vorderingen bestaan uit een deelneming in Medirisk van 2,5%. Tergooi is voor haar medische aansprakelijkheid verzekerd bij MediRisk. Medirisk is een onderlinge waarborgmaatschappij waarvan Tergooi één van de leden is. MediRisk moet voldoen aan de voorwaarden van Solvency II die per 1 januari 2016 van kracht zijn geworden.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

<u>Naam, rechtsvorm en vestigingsplaats rechtspersoon</u>	<u>Verschaft kapitaal</u>	<u>Kapitaalbelang (in %)</u>	<u>Eigen vermogen ultimo 2018</u>	<u>Resultaat 2018</u>
			€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:				
Polikliniekapotheek Tergooziekenhuizen BV, te Hilversum	18	100%	56	433
Esthetisch Medisch Centrum Tergooi BV, te Hilversum	18	100%	46	-23
Eerstelijns Diagnostisch Centrum Tergooi BV, te Hilversum	2.000	51%	2.047	47
Stichting ZBC Tergooi	0	100%	0	0
totaal	<u>2.036</u>		<u>2.149</u>	<u>457</u>

Toelichting:

Deelnemingen met een negatief eigen vermogen worden niet als zodanig gepresenteerd. Het negatief eigen vermogen wordt gecorrigeerd op de onderlinge verhoudingen (de vorderingen van Tergooi op deelnemingen).

Het verschaft kapitaal van het Eerstelijns Diagnostisch Centrum bestaat uit een Agiostorting van Stichting Bewaarder Maatschap MSB Gooi en Eemland van € 1,0 miljoen en een Agiostorting van Stichting Tergooi van € 1,0 miljoen.

4. Voorraden*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Medische en overige voorraden	3.749	4.014
Totaal voorraden	<u>3.749</u>	<u>4.014</u>

5. Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Onderhanden projecten DBC's / DBC-zorgproducten A-segment	27.188	26.209
Onderhanden projecten PAAZ	1.239	1.239
Af: ontvangen voorschotten	21.472	22.951
Totaal onderhanden projecten	<u>6.955</u>	<u>4.497</u>

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

bedragen x € 1.000,-

ACTIVA

Toelichting:

De onderhanden projecten over 2018 worden bepaald op basis van de verwachte afgeleide opbrengstwaarde van de eind 2018 openstaande zorgproducten. De waardering heeft plaatsgevonden tegen 100% van de afgeleide opbrengstwaarde. De voorschotten (€ 21,5 miljoen) zijn hierop in mindering gebracht. De contractnuanceringen Zorgverzekeraars zijn in mindering gebracht op Nog te Factureren Omzet DBC's/DBC-Zorgproducten (toelichting 7). Deze presentatie is conform de in de "handreiking omzetverantwoording" aangegeven systematiek.

7. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	18.065	17.856
Vorderingen op groepsmaatschappijen	-197	356
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	19.805	21.680
Vooruitbetaalde bedragen	65	2.877
Nog te ontvangen bedragen	347	421
Voorziening oninbare vorderingen	0	-460
Overige overlopende activa	5.806	1.505
Totaal overige vorderingen	<u>43.891</u>	<u>44.235</u>

Toelichting:

De voorziening, die in aftrek op de debiteuren is gebracht, bedraagt € 0,5 miljoen (2017 € 0,7 miljoen)
De daling van de nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten wordt met name veroorzaakt door de mutatie van het voorschot Onderhanden Werk.

Alle overige vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	3.996	989
Kassen	1	3
Totaal liquide middelen	<u>3.997</u>	<u>992</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Tergooi.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA

9. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Kapitaal	3.224	3.224
Bestemmingsreserves	8.335	8.335
Bestemmingsfondsen	54.299	50.659
Algemene en overige reserves	1.814	1.733
Totaal eigen vermogen	<u>67.672</u>	<u>63.951</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Kapitaal	3.224	0	0	3.224
Totaal kapitaal	<u>3.224</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.224</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Bestemmingsreserve MVA	8.335	0	0	8.335
Totaal bestemmingsreserves	<u>8.335</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>8.335</u>

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten	34.809	3.790	0	38.599
Bestemmingsfonds Patiënten-innovatie en ICT	7.000	0	0	7.000
Bestemmingsfonds Groenvoorziening nieuwbouw	6.500	0	0	6.500
Bestemmingsfonds Wetenschapsfonds en opleiding	2.350	-150	0	2.200
Totaal bestemmingsfondsen	<u>50.659</u>	<u>3.640</u>	<u>0</u>	<u>54.299</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Algemene Reserve	1.733	457	376	1.814
Totaal algemene en overige reserves	<u>1.733</u>	<u>457</u>	<u>376</u>	<u>1.814</u>

Toelichting:

De bestemmingsreserve materiële vaste activa ad. € 8,3 miljoen is gevormd om verwachte aanvullende afschrijvingslasten in toekomstige jaren tot de nieuwbouw in 2019 op te kunnen vangen. Deze beperking is door de Raad van Bestuur opgelegd.

Stichting tot Bijstand heeft op 23 december 2016 haar financiële middelen, bestaande uit een bedrag van € 16,0 miljoen, overgemaakt aan Stichting Tergooi. De specifieke bestedingsdoelen zijn vastgelegd in de bestemmingsfondsen Patiënten-innovatie en ICT, Groenvoorziening nieuwbouw en Wetenschapsfonds en opleiding.

Bestemmingsfonds patiënteninnovatie en ICT bevat 2 onderhanden projecten die nog niet zijn afgerond. De afschrijving op de projecten zijn hierdoor nog niet gestart en heeft daardoor nog geen effect in het exploitatieresultaat. De huidige omvang van de projecten bevat € 0,3 miljoen.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2018 en resultaat over 2018

De specificatie is als volgt :	Eigen vermogen	Resultaat
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	67.672	4.097
Polikliniekapotheek Tergooiziekenhuizen B.V.	0	0
Esthetisch Medisch Centrum Tergooiziekenhuizen B.V.	0	0
Eerstelijns Diagnostisch Centrum B.V.	1.000	0
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>68.672</u>	<u>4.097</u>

Toelichting:

Het eigen vermogen en resultaat van de Polikliniekapotheek Tergooiziekenhuizen B.V., Esthetisch Medisch Centrum Tergooiziekenhuizen B.V. zijn meegenomen in de het enkelvoudige eigen vermogen en resultaat omdat het 100% deelnemingen zijn van Stichting Tergooi.

Deelnemingen met een negatief eigen vermogen worden niet als zodanig gepresenteerd. Het Eerstelijns Diagnostisch Centrum B.V. is voor 51% deelneming.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA**10. Voorzieningen**

	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-17</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-18</u>
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	€	€	€	€	€
Overige voorzieningen:					
Voorziening jubileum	1.282	0	128	0	1.154
Voorziening langdurig ziek	525	475	0	64	936
Voorziening Persoonlijk Leeftijdscase Budget	229	14	118	0	125
Voorziening Juridische kosten	100	0	0	0	100
Voorziening ORT	584	0	291	0	293
Voorziening medirisk	1.331	1.353	722	1.176	786
Totaal voorzieningen	<u>4.051</u>	<u>1.842</u>	<u>1.259</u>	<u>1.240</u>	<u>3.394</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-18</u>
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.341
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	2.053

Toelichting per categorie voorziening:

De voorzieningen voor jubileumuitkeringen betreft de toekomstige uitgaven voor additionele salarisbetalingen van medewerkers die conform de CAO vastgestelde duur van een dienstverband hebben bereikt.

De voorziening loondoorbetaling bij ziekte is gevormd voor de medewerkers die per balansdatum ziek zijn, en waarvoor een loondoorbetalingsverplichting geldt. De voorziening is bepaald op basis van inschattingen van de ziekte duur.

De voorziening voor de uren van het Persoonlijk Leeftijdscase Budget (PLB) heeft als uitgangspunten de opbouw van het personeelsbestand verdeeld in leeftijdsgroepen en het toekomstig salaris.

De voorziening voor de juridische kosten is gevormd voor de zaken waarvoor mogelijk een schadevergoeding uitgekeerd moet worden.

De voorziening onregelmatigheidstoelag (ORT) is voor het met terugwerkende kracht uitkeren van ORT tijdens vakantie over de jaren 2013 en 2014 volgens het cao voorstel.

Met ingang van 2013 heeft Tergooi gekozen voor de Stop-loss verzekering van Medirisk aangaande letselschadeverzekering van het ziekenhuis. De Stop-loss verzekering resulteert in een hoger eigen risico bij het ziekenhuis dat tot uitdrukking komt in de voorziening.

Bij de voorzieningen voor jubileum en persoonlijk leeftijdscase budget is een disconteringsvoet van 2% toegepast. De disconteringsvoet is meegenomen in de kolom 'dotatie' van het verloopoverzicht.

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Schulden aan banken	19.081	15.674
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>19.081</u>	<u>15.674</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	23.715	30.643
Bij: nieuwe leningen	12.417	637
Af: aflossingen	8.200	7.565
Stand per 31 december	<u>27.932</u>	<u>23.715</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	8.850	8.041
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>19.081</u>	<u>15.674</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	8.850	8.041
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	19.081	15.674
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	902	295

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

bedragen x € 1.000,-

PASSIVA**Toelichting:**

In 2016 is het contract met Philips Medical Capital beoordeeld als Financial lease. Aan 3 vereisten van RJ 292.120 wordt voldaan waarbij wordt gekeken naar de economische realiteit van het contract. Op basis van de bekende gegevens is dan ook sprake van een financial lease ongeacht of Philips Medical Capital het omschrijft als operational lease. Het financial lease contract met Philips Medical Capital is daarom verantwoord als lening in 2016.

Aan de Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector en de ING Bank N.V. is door Tergooi een hypotheek gegeven met een hoofdsom van € 86,9 miljoen op alle registergoederen. Tevens is pandrecht verleend aan de hypotheeknemers op roerende zaken die nu en in de toekomst verbonden zijn aan de registergoederen. Met de ING Bank en ABN AMRO Bank zijn uit hoofde van de ultimo 2016 overeengekomen nieuwbouwfianciering de volgende ratio's overeengekomen: de DSCR 1 dient minimaal 1,30 te bedragen, de DSCR 2 moet vanaf 2021 worden gerapporteerd, het solvabiliteitsratio dient minimaal 25% te bedragen en de EBITDA dient in 2018 minimaal € 20,0 miljoen te bedragen. Tergooi voldoet ultimo 2018 aan deze ratio's. De reële waarde van de langlopende leningen is € 27,9 miljoen.

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Crediteuren	11.138	12.088
Schulden aan kredietinstellingen	4.873	0
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	8.850	8.041
Belastingen en sociale premies	5.460	5.298
Schulden terzake pensioenen	1.551	1.474
Nog te betalen salarissen	528	542
Reservering vakantiegeld	4.053	4.007
Reservering vakantiedagen	1.591	1.900
Te betalen uren Persoonlijk Leefstijdsfase budget	10.979	9.975
Overlopende passiva:		
Overige overlopende passiva	13.751	16.172
Totaal overige kortlopende schulden	<u>62.774</u>	<u>59.497</u>

Toelichting:

Crediteur PFZW wordt verantwoord onder schulden terzake pensioenen á € 1,3 miljoen.

Onder overige kortlopende schulden worden onder andere de nuanceringen (afrekening oude schadelastjaren) verantwoord.

De overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

5.1.13.1 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling Verslaggeving WTZI

bedragen x € 1.000,-

	Kosten van oprichting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen, en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Immateriële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op immateriële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	0	0	11.077	0	0	11.077
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	1.944	0	0	1.944
Boekwaarde per 1 januari	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>9.133</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>9.133</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	152	152
- gereed gekomen projecten	0	0	152	0	-152	0
- afschrijvingen	0	0	1.739	0	0	1.739
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-1.587</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-1.587</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	0	0	11.229	0	0	11.229
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	3.683	0	0	3.683
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>7.546</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>7.546</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	0,0%	10%-20%	0,0%	0,0%	

5.1.13.2 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA/FINANCIËLE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling Verslaggeving WTZi

bedragen x € 1.000,-

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018					
- aanschafwaarde	142.637	32.564	127.580	13.539	316.320
- cumulatieve afschrijvingen	109.587	31.566	95.358	0	236.510
Boekwaarde per 1 januari	<u>33.050</u>	<u>999</u>	<u>32.222</u>	<u>13.539</u>	<u>79.810</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	0	0	0	19.897	19.897
- gereed gekomen projecten	4.102	696	5.563	-10.361	0
- afschrijvingen	6.082	257	8.422	0	14.761
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	0	0	32	0	32
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>32</u>	<u>0</u>	<u>32</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-1.980</u>	<u>439</u>	<u>-2.892</u>	<u>9.535</u>	<u>5.103</u>
Stand per 31 december 2018					
- aanschafwaarde	146.739	33.260	133.110	23.074	336.184
- cumulatieve afschrijvingen	115.669	31.823	103.780	0	251.271
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>31.071</u>	<u>1.438</u>	<u>29.330</u>	<u>23.074</u>	<u>84.913</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2%-10%	5%-10%	10%-20%	0,0%	

5.1.14.1 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN (ENKELVOUDIG)

bedragen x € 1.000,-

Projectgegevens			Investerings				
Nummer	Datum	Omschrijving	t/m 2017	2018	t/m 2018		Jaar van oplevering
					gereed	onderhanden	
			€	€	€	€	
Diversen	31-12-2018	Nieuwbouw Tergooi	9.175	5.103	0	14.278	2020
Diversen	31-12-2018	Diverse onderhanden werk	4.364	14.946	10.513	8.796	
Totaal			13.539	20.049	10.513	23.074	

5.1.14.2 SPECIFICATIE IN HET BOEKJAAR GEREEDGEKOMEN PROJECTEN (ENKELVOUDIG)

Projectgegevens				
Nummer	Datum	Omschrijving	Activapost	Totaal
				€
Diversen	31-12-2018	Terreinen	Bedrijfsgebouwen en terreinen	0
Diversen	31-12-2018	Verbouwingen	Bedrijfsgebouwen en terreinen	2.567
Diversen	31-12-2018	Instandhouding	Bedrijfsgebouwen en terreinen	1.535
Diversen	31-12-2018	Trekkingsrechten	Bedrijfsgebouwen en terreinen	0
Diversen	31-12-2018	Installaties	Machines en installaties	696
Diversen	31-12-2018	Inventaris	Andere vaste bedrijfsmiddelen	3.230
Diversen	31-12-2018	Automatisering	Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.289
Diversen	31-12-2018	Automatisering	Kosten van intellectuele eigendom	152
Diversen	31-12-2018	Vervoer	Andere vaste bedrijfsmiddelen	43
Totaal				10.513

BIJLAGE

5.1.15 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)
bedragen x € 1.000,-

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werke-lijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
ING Bank 65.14.11.076	1-jul-10	55.000	10	Geldlening	2,60%	14.208	0	5.500	8.708	0	2	lineair	5.500	hypothecair
BNG 40.105025.01	29-dec-00	22.689	20	Geldlening	3,24%	3.687	0	1.134	2.553	0	2	lineair	1.134	borging WIZ
BNG 40.91228	3-jul-00	10.083	20	Geldlening	5,96%	1.386	0	504	882	0	2	lineair	504	borging WIZ
ING & ABN AMRO	2-mei-18	10.000	20	Geldlening	2,50%	0	10.000	0	10.000	7.600	20	lineair	500	borging WIZ
DLL 52844340059375	1-sep-15	114	3	Financial lease	0,00%	25	0	25	0	0	0	lineair	0	object
DLL 52846040099334	1-sep-15	625	5	Financial lease	3,29%	346	0	126	220	0	2	annuitair	130	object
Philips Medical Capital	1-dec-16	3.685	6	Financial lease	2,27%	3.430	0	686	2.744	5	4	annuitair	701	object
ABN AMRO Lease	20-dec-17	637	10	Financial lease	2,57%	632	0	65	567	234	9	annuitair	67	object
ABN AMRO Lease	24-apr-18	681	9	Financial lease	2,61%	0	681	59	622	196	9	annuitair	81	object
ABN AMRO Lease	25-mei-18	1.055	7	Financial lease	2,45%	0	1.055	93	962	216	7	annuitair	142	object
ABN AMRO Lease	4-dec-18	680	7	Financial lease	2,44%	0	680	7	673	198	7	annuitair	90	object
Totaal						23.715	12.417	8.200	27.931	8.450			8.850	

5.1.16 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

bedragen x € 1.000,-

BATEN**15. Opbrengsten zorgprestaties***De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	245.773	232.644
Overige zorgprestaties	2.424	1.710
Totaal	<u><u>248.197</u></u>	<u><u>234.354</u></u>

16. Subsidies*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (opleidingsfonds)	7.838	7.820
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg)	2.138	2.104
Totaal	<u><u>9.976</u></u>	<u><u>9.924</u></u>

17. Overige bedrijfsopbrengsten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige dienstverlening	409	542
Overige opbrengsten	7.463	7.348
Opbrengst Janshuis	0	2.327
Totaal	<u><u>7.872</u></u>	<u><u>10.217</u></u>

Toelichting:

Op 31 mei 2017 heeft Tergooi het Janshuis in Laren verkocht (€ 2.327).

LASTEN**18. Personeelskosten***De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Lonen en salarissen	94.295	92.929
Sociale lasten	14.447	14.148
Pensioenpremies	7.947	7.768
Andere personeelskosten	4.946	4.494
Subtotaal	<u>121.635</u>	<u>119.339</u>
Personeel niet in loondienst	7.850	8.579
Totaal personeelskosten	<u><u>129.485</u></u>	<u><u>127.918</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's):		
Personeel algemene en administratieve functies	245	257
Personeel hotelfuncties	226	226
Personeel patientgebonden functies	1.373	1.382
Leerling verpleegkundig personeel	24	23
Personeel terrein en gebouwgebonden functies	22	22
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u><u>1.890</u></u>	<u><u>1.910</u></u>

Toelichting:

De lonen en salarissen laten een stijging van € 1,3 miljoen t.o.v. 2017. De stijging wordt veroorzaakt door een toename van de bruto-salarissen.
 De kosten van personeel niet in loondienst zijn nagenoeg gelijk gebleven.
 Het aantal werknemers dat werkzaam is buiten Nederland is nihil (2017: nihil).

5.1.16 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

bedragen x € 1.000,-

LASTEN**19. Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	14.786	15.159
Overige afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	1.739	1.674
Totaal afschrijvingen	<u>16.525</u>	<u>16.833</u>

Toelichting:

Als gevolg van de wijziging in bekostiging heeft Stichting Tergooi een inschatting gemaakt van de verwachte economische levensduur en de eventuele restwaarde van de panden. Er is besloten om de afschrijvingstermijn van locatie Blaricum uiterlijk te laten eindigen in 2021.

20. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Honorarium vrijgevestigde medisch specialisten	38.753	38.095
Totaal	<u>38.753</u>	<u>38.095</u>

Toelichting:

Het honorarium vrijgevestigde medisch specialisten daalt in 2018 met € 0,7 miljoen. De omzet is toegenomen waardoor het honorarium vrijgevestigde medisch specialisten naar verhouding meegestegen.

21. Overige bedrijfskosten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	8.309	7.991
Algemene kosten	13.827	13.842
- Aankoop gebouw Regionale Ambulancevoorziening Gooi en Vechtstreek (RAV)	0	851
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	49.779	43.135
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	1.805	1.577
- Energiekosten gas	610	602
- Energiekosten stroom	1.122	1.046
Subtotaal	<u>3.537</u>	<u>3.225</u>
Huur en leasing	1.159	1.009
Dotaties en vrijval voorzieningen	205	204
Totaal overige bedrijfskosten	<u>76.816</u>	<u>70.257</u>

Toelichting:

De aankoop van het gebouw van de Regionale Ambulancevoorziening Gooi en Vechtstreek (RAV) is in 2017 verantwoord onder de Algemene kosten (€ 0,9 miljoen). Het (huur)gebruik van het pand is korter dan een jaar en de economische voordelen van het pand marginaal zijn ten opzichte van de verkrijgingsprijs. Het pand is in 2019 gesloopt in verband met de nieuwbouw.

De overige bedrijfskosten bedragen in 2018 € 76,8 miljoen en zijn € 6,5 miljoen hoger dan in 2017. Dit komt vooral door gestegen productie waardoor de patiëntgebonden kosten € 6,8 miljoen hoger zijn dan in 2017. Dit bestaat voor een aanzienlijk deel uit (dure) geneesmiddelen.

22. Financiële baten en lasten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	12	0
Subtotaal financiële baten	<u>12</u>	<u>0</u>
Rentelasten	-838	-843
Resultaat deelnemingen	457	7
Subtotaal financiële lasten	<u>-381</u>	<u>-836</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-369</u>	<u>-836</u>

23. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen materiële gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden, die impact hebben op de jaarrekening.

5.1.17 VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING

De Raad van Bestuur van Stichting Tergooi heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 14 mei 2019.

De Raad van Toezicht van Stichting Tergooi heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 14 mei 2019.

5.1.18 ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Raad van Bestuur

Raad van Toezicht

drs. J.G. den Hollander, voorzitter

mr. H.J. Rutten, voorzitter

drs. J. M. Brink

prof. dr. A.M. Stiggelbout

drs. P.N. van Wageningen

mr. F. Leeftang

drs. F.J. Zijlstra

prof. Dr. D.L. van der Peet

R.F. Alma MBA

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

Er is geen statutaire regeling met betrekking tot de resultaatbestemming.

5.2.2 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.2.

5.2.3 Economische Ratio's

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentabiliteit		
Bedrijfsresultaat voor financiële baten en lasten	4.937	1.345
Balanstotaal	<u>154.629</u>	<u>144.709</u>
Rentabiliteit	0,03	0,01
Liquiditeit		
Vlottende activa	60.837	55.380
Totaal kortlopende schulden	<u>63.484</u>	<u>60.411</u>
Current ratio	0,96	0,92
Solvabiliteit		
Garantievermogen	61.108	55.434
Gecorrigeerd balanstotaal	<u>147.067</u>	<u>135.570</u>
Solvabiliteitsratio	0,42	0,41
EBITDA (inclusief opbrengsten Janshuis)		
Totale opbrengsten	270.200	257.620
af: Personele lasten	131.244	129.002
af: Honorarium vrijgevestigde medische specialisten	38.753	38.095
af: Materiele kosten (minus operational lease)	<u>78.033</u>	<u>71.725</u>
EBITDA	22.170	18.798
EBITDA (exclusief opbrengsten Janshuis)		
Totale opbrengsten	270.200	255.293
af: Personele lasten	131.244	129.002
af: Honorarium vrijgevestigde medische specialisten	38.753	38.095
af: Materiele kosten (minus operational lease)	<u>78.033</u>	<u>71.725</u>
EBITDA	22.170	16.471

Toelichting:

Tergooi typeert de opbrengsten van de verkoop van het Janshuis als overige opbrengsten die daarnaast worden gezien als incidentele bate. Dit is conform het boekjaar 2016 waarin de gelden van de Stichting tot Bijstand ook werden gezien als overige opbrengsten en incidentele bate. Om volledig transparant te zijn presenteert Tergooi echter de EBITDA berekening op beide manieren. Op het moment dat de opbrengsten van de verkoop van het Janshuis niet worden meegenomen in de berekening voldoet Tergooi niet aan de EBITDA norm van 2017 van het bankconvenant.

Debt Service Coverage Ratio (1)

EBITDA	22.170	18.798
Rentekosten en aflossingsverplichtingen	<u>9.040</u>	<u>8.409</u>
DSCR 1	2,45	2,24

5.2.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant